

»Oblikovalec je srčen in trčen«

Verjetno si malokdo od nas v tej splošni naglici, v kateri živimo, vzame čas, da bi si na primer na vožnji z vlakom ali avtobusom, pri kavici (ali čem drugem) v bližnji kavarni ali bifeju ogledoval, kako so tisti drobni predmeti, ki takšen prostor zapolnjujejo, oblikovani. Kaj takšnega se ne more zgoditi očesu oblikovalca. Saj vem, rekli boste, da je to pač profesionalna deformacija, da vsak gleda tisto, kar ga zanima. Strinjam se. Toda, če si kdaj namenoma začnemo ogledovati stvari, ki nas obkrožajo, bomo kmalu ugotovili, kako je to naše vsakdanje okolje prazno, enolično. Lahko bi rekli, da je zato pravi izziv oblikovalcem, tj. ljudem, ki se šolajo na Srednji šoli za oblikovanje. Če je to res in zakaj ni, smo se pogovarjali z Mirkom Lajkovičem, maturantom te šole in enim redkih, ki se z oblikovanjem ukvarja tudi na delovnem mestu.

— Zakaj je tako malo oblikovalcev zaposlenih kot oblikovalcev in vse več na neprimernih delovnih mestih, kot na primer tehnični risarji, prodajalci, referenti? Nevednež to težko razume, če opazuje svet okrog sebe, ki kar hlepi po tem, da ga vsaj vizualno spremenite!

● Pri nas, v našem gospodarstvu in v družbi sploh, še vedno prevladuje miselnost, da so oblikovalci odveč. Naš trg je tako nezahteven, ker se na njem vse proda, saj je povpraševanje še vedno večje od ponudbe. Zato res ni čutili potrebe, da bi dajali večji pomen obliki izdelka. Večina izdelkov je prilagojena najenostavnejši tehnologiji proizvodnje in zato jih ni veliko, za katere bi lahko rekli, da so oblikovani za potrošnika in za ustvarjanje prijaznejšega in lepšega človekovega okolja. Naj navedem nekaj primerov: v neki tovarni viličarjev so na vprašanje, če imajo zaposlenega oblikovalca za njihovo oblikovanje, le debelo pogledali in odgovorili: »Saj pri nas izdelujemo viličarje!« Toda kljub temu, da se zdi, da jim ni mogoče dati drugačne oblike, je na njih toliko malenkosti, ki jih je mogoče drugače oblikovati. Lahko je to samo drugačna barva ali ročaj ali kaj podobnega. V podobnem položaju sem bil tudi sam, ko sem dobil službo oblikovalca v Unitasu, kjer izdelujemo vodovodne pipe. Mislim, da je tu zelo malo možnosti za njihovo oblikovanje, kajti pipa je pač pipa. Zdaj pa vidim, da je ogromno malenkosti, katerih oblika se lahko spreminja. Toda v našem gospodarstvu smo tako togi in se zelo kratkovidno obnašamo. Vztrajamo na starih oblikah in zato tudi težko prodiramo na zahodno tržišče, kjer pa sta ravno oblika in seveda kakovost odločilni pri izbiri. Mogoče se bo tudi pri nas z odmrznitvijo cen marsikaj spremenilo na bolje v tej smeri in se bo mogoče potreba po lepšem oblikovanju povečala.

— Namen najinega pogovora je pravzaprav, da nam predstavite ideje, ki bo najbrž konec maja postala stvarnost. Gre za ustanovitev društva mladih oblikovalcev z imenom Design klub. Povej nam kaj več o tem.

● Ta ideja je stara kakšno leto. Na misel pa mi je prišla ravno zaradi omenjenih stvari. Ogromno mojih sošolcev dela na neprimernih delovnih mestih, še vedno pa se želijo ukvarjati z oblikovanjem vsaj v prostem času. Spočetka so bili vsi zagreti, toda, kakor je to v navadi, dlje od ideje nismo prišli. Letos pa smo začeli bolj resno. S Tomažem Cesarjem, enim od pobudnikov, sem spoznaval ljudi, ki bi v takem društvu sodelovali. Zbralo se nas je kakšnih petnajst v starosti od 18 do 30 let in to ne samo oblikovalcev, temveč tudi strojnih tehnikov, orodjarjev, fotografov, tehničnih risarjev, prodajalcev.

— In kaj ste si zastavili kot namen in program tega društva v ustanavljanju?

● Namen našega društva je dvigniti pomen oblikovanja v oči ljudi, združiti čimveč mladih oblikovalcev, ki želijo usmeriti svoje delo v razvijanje in uvajanje sodobnega oblikovanja, jim pri tem nuditi pomoč, ustvarjati pogoje za skupinsko delo, ustvarjalno izkoriščati prosti čas, izobraževati in informirati svoje člane s področja sodobnega oblikovanja. Vse to mislimo izpeljati s skupnim delom, izmenjavo izkušenj, iskanjem novosti na področju oblikovanja, oblikovanjem za delovne organizacije in sodelovanje z njimi, izdelavo unikatov in idejnih izdelkov, organiziranjem razstav, problemskih večerov in predavanj.

— Kako je pa z mentorji? Se boste povezali z že obstoječim Društvom oblikovalcev Slovenije ali pa boste vztrajali na tem, da si ohranite in razvijate svoj lastni stil oblikovanja?

● Društvo oblikovalcev Slovenije v vseh letih svojega obstoja ni kazalo nobenega zanimanja za mlade in neizkušene oblikovalce. Ravno tako je bilo

mlademu oblikovalcu vedno težko postati član društva, medtem ko bo naše društvo, ki ga ustanovljamo, za vse zelo odprtega tipa. Mentorjev sicer ne bomo imeli, bomo pa dali mladim možnost, da si sami izoblikujejo in ohranijo svoj mladostni stil oblikovanja, kar pa bi težko uresničili, če bi imeli mentorje, ki lahko hote ali nehote vsilijo človeku neke kalupe in šablone oblikovanja. To pa ni naš namen.

— Ali to pomeni, da bo to vaše društvo mladih oblikovalcev nekakšna mladinska kooperativa?

● Za zdaj bo to naše društvo samo društvo, lahko pa preraste v kooperativo. Vse je odvisno od časa in potreb ljudi in industrije.

— Vse lepo in prav, toda kje boste dobili ali pa že imate prostore za to svojo dejavnost?

● Za zdaj vse kaže, da bomo dobili začasne prostore na Kersnikovi 4. Nekaj možnosti pa imamo, da za stalno dobimo 200 kvadratov prostorov v bivšem skladišču Mladinske knjige tam med gostino Vitez in Žlato ladjico.

Tudi letos evidentiranje žensk za JLA

Dekleta v uniformah. To je danes v Ljubljani postalo nekaj povsem običajnega. Vojaško krilo in baretka na glavi, to je tisto, kar jih ločuje od fantov. Vendar je tako le, ko gredo v mesto. V vojašnici pa so povsem izenačene z vojaki. Toda ne le s tem, da nosijo hlače, ampak v svojem trimesečnem vojaškem usposabljanju opravijo ves program, ki je skoraj povsem enak kot za fante.

Dosedanje tri generacije vojakinj so se precej hitro vživele v vojaško okolje in po izjavah starešin je bilo začetnih težav mnogo manj, kot pa so pričakovali. Dekleta so jih presenetila s svojo zagnanostjo in disciplino.

Skratka, vojaške naloge zanje niso pretežke in, kot pravijo same, jim čas še prehitro mineva.

V sredstvih javnega obveščanja, pa tudi v naši »Javni tribuni« so bile objavljene sorazmerno številne informacije o poskusnem usposabljanju, vendar kandidatkam priporočamo, naj se za vse informacije obračajo na mestni sekretariat ali pa na sekretariat za ljudsko obrambo občine.

Roman Stana

Kam na akcijo?

Približno 180 brigadirjev in brigadirjk, ki bodo sestavljali štiri brigade, bo med šolskimi počitnicami delalo na naslednjih trasah: **Oguljin** v tretji izmeni, **Pirot** v drugi izmeni, **Trebče** v prvi in v **Posočju** v tretji izmeni. Ena od teh brigad bo bratska z mladinci iz občine Zagreb-Trebnje.

In kaj bi lahko povedali o pripravah na letošnje akcije?

Kadrovske priprave na mladinske delovne akcije zopet ne potekajo tako, kot je bilo zamišljeno. Število evidentiranih kandidatov za vodstva akcij ne zagotavlja kakovostne selekcije, saj je letos evidentiranih komaj nekaj kandidatov. Predvidene so tudi lokalne akcije pred samim odhodom brigad in to na Poti spominov in tovarištva.

Do začetka prve izmene letošnjih MDA ni ostalo veliko časa. Zato je treba začeti razmišljati o morebitni udeležbi na kateri od njih. Po mestu so se že pojavili plakati, ki mlade vabijo na MDA.

Torej, vsi tisti, ki ste že bili ali pa še niste seznanjeni z brigadirskim življenjem, pridite in informirajte se o letošnjih akcijah na naši OK ZSMS.

Predrag Koković

— Najbrž se vse začne in konča pri denarju. Kako je z njim pri vas?

● Mi denarnih problemov nimamo, že zato, ker tudi denarja nimamo. Upamo, da bomo kaj dobili od kulturne skupnosti, Gospodarske zbornice, ZSMS, delovnih organizacij.

— Ustanovni občni zbor Design kluba bo konec maja. Kje vas pa lahko interesi do takrat dobijo?

● Zbiramo se vsak ponedeljek ob 18. uri v Plečniku.

— Kako se vas pa da spoznati?

● Glede na govorice, da smo oblikovalci srčni in trčeni, nas gotovo ne bo težko spoznati.

Nekaj naših domačih

— Na zadnji marčevski konferenci OK ZSMS so delegati, komaj sklepni po številu, potrjevali program dela OK za letošnje leto in finančni plan ter sprejeli sklep o prostovoljnem zbiranju sredstev za Sklad Doma mladih Šiške (DMŠ).

— Sprejeti program dela OK ZSMS je v bistvu enak kot lanski, le s pripombo, da so lani zastavljene naloge še vedno pereče in še neizpolnjene ter programa nima smisla spreminjati (zaposlovanje, štipendiranje, organiziranost mladih, delegatski sistem, prostočasne dejavnosti...)

— Z zbiranjem prostovoljnih sredstev za funkcionalno obnovo DMŠ (simboličnih 100 din na mladince) bodo v kratkem intenzivno začeli, saj vse kaže, da bo to za zdaj edini vir sredstev, ker iz vseh drugih virov (skupščina občine, IS, odbor za obnovo stare Ljubljane, sisi ter komite za družbene dejavnosti, ki še ni poravnal svojih 20 milijonov dolga) še ni pritekla niti kapljica.

— V Mladinskem centru Zgornja Šiška se nam obetajo četrtkovi večeri aerobike. Podrobnejše informacije lahko vsi zainteresirani dobijo v samem MC.

— Dobili smo tekmovalce, ki bodo našo občino zastopali na regijskem kviz tekmovalstvu Tito-revolucija-mir (TRM). To so iz kategorije osnovnih šol: Irena Božič, Zoran Povh in Maja Jakič (vsi iz šole Valentina Vodnika) ter iz kategorije »starejših mladincev«: Lazar Sikinič, Aleksandar Rajak in Suzan Hota (vsi iz VP 2480).

— Na sklepnih slovesnostih (kvazi) kviza TRM v dvorani Doma svobode v Šentvidu so nastopili: glasbeni skupini iz vojašnice Borisa Kidriča Šentvid in Mlado klasje iz Stanežič ter folklorna skupina Emone. Tekmovalci so sicer samo organizacijo kviza pohvalili, ne pa tudi sklepe prireditelje, na kateri so zmagovalci obeh kategorij le formalno tekmovali (pa še to z nešteti dodatnimi vprašanji po neodločenem izidu prvega dela tekmovalstva). Ob tem se nam je utnilo le to drobno razmišljanje: komu je sploh ta »kviz« namenjen? Peščici tekmovalcev, ki se pač določeno snov naučijo (beri: nagulijo) in potem pisno odgovarjajo na testna vprašanja, zmagovalci pa se le za zabavo publike (da stvar ne propade) poigravajo z odgovarjanjem na vprašanja? Ali ne bi pri vsem tem moral biti smoter takšnih tekmovalcev, da bi pri ljudeh vzbudili interes za našo novejšo zgodovino in to v širšem krogu? Mogoče bi to dosegli ravno s tem, da bi težiščna točka tekmovaljstvom bilo ustno odgovarjanje, kot se za pravi kviz spodobi.

V. P.